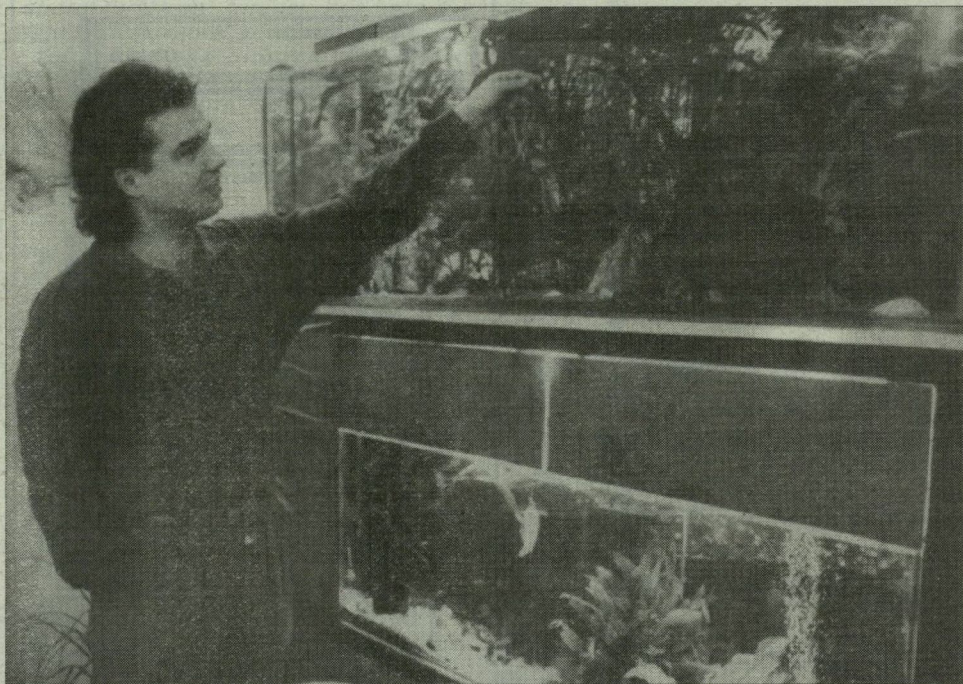

Egy lakásban a veszedelemmel

Csirkecomb a piranháknak

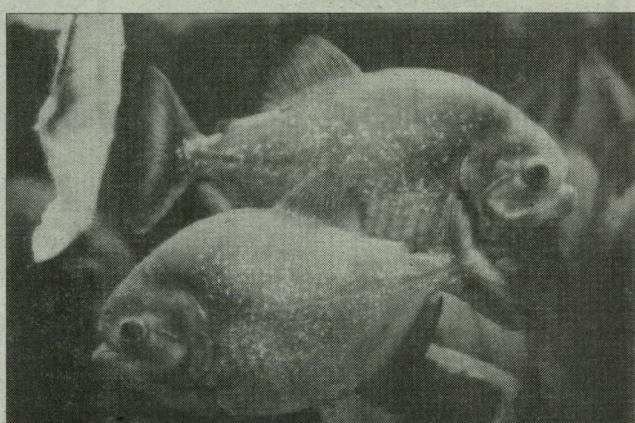

Az ízlésesen berendezett szoba sarkában két akvárium áll, az egyik 450, a másik 600 literes. A felsőben sokféle díszhal úszik, harcsából van vagy tízfélé – köztük két kifejlett cápa, a csapó –, a növényzet között pedig néhány angolna is rejtőzik. A „kisebbik” akváriumban tíz darab, tenyérnyi ezüstösen csillogó szürke hal, melyek jöttünkre a medence sötétebb részébe menekülnek. Ezek hát azok a félelmetes hírű piranhák. Oláh Róbert, a halak gazdája, tekintélyes méretű pontydarabot lógat az akváriumban, sokáig azonban nem merészkednek elő a nagy halak. Később egy kisebb hal szemtelenül csipkedni kezdi az óriási falatot, megtudom, ő maga is táplálék, csak annyira rafinált, hogy nem tudják elkapni a piranhák.

– Általában élő kis halakat esznek – mondja Oláh Róbert –, csak most éppen befagyott a csatorna, ahol fogni szoktam őket. Ilyenkor boltban vásárolok, legjobban a hekket szeretik, ami azért is érdekes, mert az tengeri hal, míg a piranhák édesvízben élnek. Egyszer egyébként, amikor nem volt semmi más itthon, csirkecombot ettek. Nekik ízlett, csak én „kaptam” a feleségemtől, ugyanis a vasárnapi ebéd lett volna a comb.

– **Hogyan kezdte a piranhákat tartani?**

– Először sügéreim voltak, azoknak is nagy akvá-

Fotó: Nagy László

Aztán fegyverviselési engedély kell-e a tartásukhoz? – kérdezte ismerősöm, mikor megtudta, hová készülök. Az újszegedi lakás felé baktatva önkéntelenül is arra gondoltam, micsoda veszedelmes állatok. S azt hiszem, mindenkinek valami hasonló jut az eszébe, ha a piranha szót hallja.

rium kellett, néhány éve pedig „átálltam” a Tanga-nyika-tavi halakról a dél-amerikaiakra, s így kerültek a sügérek helyébe a piranhák. Ezt a kolóniát másfél éve vásároltam, az előző halak akkor ugyanis kipusztultak egy víztörny-tisztításnak „köszönhetően”, amikor jobban klórozták a vizet.

– **Mennyibe kerülnek a piranhák havonta?**

– A villanyszámla maga ezeregy-kétszáz forint, hiszen az akvárium világítása, fűtése, a légpumpa és a szűrő mind áramot fogyaszt. A hús nem olyan jelentős tétel, mint sokan gondolnák. Általában másnaponként

kapnak halat, melyet vagy megvásárolok, vagy a szabad vizekben fogok snecit. Amikor egyik barátomnál túlzottan elszaporodtak a vitorláshalak, akkor éppen azt ettek. Az ósházájukban egyébként szintén vitorláshalakra vadásznak.

– **Sokat esznek?**

– Ez is egy tévhit, sokan azt hiszik, azért mert erős a harapása, sokat eszik. A gyomra ugyanolyan kicsi, mint más halaknak. Ráadásul az eredeti élőhelyükhöz képest itt jóval kisebb a mozgásterük is.

– **Talán a tehéncsorda-legenda miatt terjedt el a falánkság róluk...**

– Az igaz, hogy folyón

való átkeléskor egy tehenet csontig lecsupaszítanak, csak olyankor általában több ezren támadnak.

– **Téged harapott már meg piranha?**

– Szerencsére még nem. Éppen a napokban olvastam, hogy egy Amazonas-nál dolgozó favágónak Piranha harapta le az ujját, egyetlen harapással!

– **En is hallottam egy történetet, mikor bab-szemnyi húst harapott ki egy pesti akvaristának az ujjából.**

– Szerencséje volt, hogy nem úgy „állt rá” a hal. A száját ugyanis nagyra tudja tátani, s olyan erős a harapása, hogy az ujját azonnal elnyeli.

– **Gonoszak ezek a halak?**

– Inkább alamusziak. Féltősek. Olyanok, mint a patkányok; haragnak, de csak akkor, ha sarokba szorítják őket – itt az akváriumban. Az ósházájukban is akkor bátrak, ha sokan vannak.

– **Mondták már neked, hogy micsoda örülség a piranhát tartani?**

– Igen, de legtöbbször csak ösztönösen rávágta, mikor megtudták. Mert idáig csak horrorfilmeket láthattak ezekről a halakról. Aztán ha végiggondolja az ember, rájön, hogy mi lehet benne örülség. Ő nem jön ki az akváriumból, én pedig nem megyek bele.

Mintegy végszóra egyikük összeszedte maradék bátorságát, előre úszott és jókorát harapott a halhúsból. Nagyra tátott szájából tekintélyes fogak tűntek elő, melyek addig az ínyek mögött rejtőztek. Róbert egyébként készül az Amazonasra, egy halásztúrán szeretne az eredeti élőhelyen néhány halfajtát befogni. Az expedíció 2-3 hónapig tartana. Az álmok között szerepel több nagyobb akvárium is, melyek legalább 1000 literesek lennének, csakhogy ehhez már valószínűleg más, földszinti lakásba kellene költözni, a több mint egy tonnás súlyt ugyanis nem bírná el a mostani, második emelet.

Takács Viktor

Milyen egy Gordon-nő?

„A mi kötényünk rejt el mindent”

Thomas Gordon eredményességi tréningjeit jól ismerik világszerte és nálunk is. A szülők és a tanárok számára készült programok után Gordon felesége, Linda Adams kidolgozta a női eredményességi tréninget. Mint mondja, ez a program olyan nők számára készült, akik nem akarnak lemondani arról a praktikus és érzelmi igényükről, hogy harmonikus kapcsolatban élhessenek a férfakkal. A tréning nem férfiellenes vagy nőpárti, egyszerűen azt a szemléletet és meggyőződést képviseli, hogy minden embernek joga van igényei kielégítéséhez. A tréningnek olyan programjai vannak, mint: miért mondunk igent, amikor nemet gondolunk, hogyan bírkózzunk meg szorongásainkkal, hogyan vehetjük kezünkbe életünket, hogyan lehet vereségmentesen megoldani konfliktusainkat, hogyan lehetséges az önérvényesítés agresszió nélkül.

A Gordon Iskola Egyesület egyik instruktoraival, Schreiner Attilánéval – aki egyébként a Tantsz Művelődési Házban vezet ilyen tréninget – arról beszélgettünk, milyen is egy Gordon-nő.

– **Mi készítette arra, hogy elmenjen a női hatékonysági tréningre?**

– Az a tapasztalatom, hogy neveltetésünk során a női szerep háttérbe szorult, egyszerűen szóva nem neveltek bennünket nőnek. A tanulás mindig fontosabb volt; hogy mi, nők is vigyük valamire. Alapvető konfliktus, hogy nehéz összeegyeztetni a családanyai és a dolgozó női feladatokat úgy, hogy ne érezzük büntetésnek női mivoltunkat.

– **Hogyan segít ebben a tréning?**

– A nők társadalmi megítéléséből indul ki. Abból, hogy a mi kötényünk rejt el mindent, hogy a nők a békesség kedvéért hajlamosak az ön-alávetésre. Ha pedig valaki ebből ki akar lépni, szükségszerűen konfliktushelyzetbe kerül. A tréning ennek kezelésére tanít meg.

– **Milyen módszerekkel?**

– Az önismeret fejlesztésével, a korábbi élmények felelevenítésével, helyzetgyakorlatokkal. Élethelyzeteket idézünk fel, megbeszéljük, milyen cselekvési lehetőségek vannak. Azután, amit az életben ki próbáltunk, visszahozzuk a tréningre és megbeszéljük.

– **Hogyan alkalmazza a tréningen tanultakat például a házastársi kapcsolatában?**

– Jobban tudom érvényesíteni a saját igényeimet, ebből adódóan jobban tudok figyelni a férjemre is. Ha én édesen szeretem a

teát, a férjem pedig keserűen; akkor nem az a megoldás, hogy igyuk mindketten langyosan. Semmi jó nem származik abból, hogyha az egyik fél mindenről lemond a kompromisszum jelszavával.

– **A gyerekek mit szólnak az új szellemhez?**

– Rájuk is átragadt az, hogy pontosan megfogalmazza, mit szeretnének, mi az igényük. Korábban például én ragaszkodtam a korai lefekvéshez, ők a későbbi szeretnék volna. Azután ők álltak elő azzal a javaslattal, hogy legyen a lefekvés idő rugalmas, attól függően, hogy mennyire fáradtak, mikor kell másnap kelniük.

– **A munkahellyel mi a helyzet?**

– Szerintem a munkahelyi kapcsolatokban is előnyös, ha a kollegák, főnökök tudják, mit szeretne az ember. Természetesen rá kell érezni, mikor és kivel lehet ezt a módszert alkalmazni.

– **Tapasztalatai szerint a férfiak mit szólnak ehhez a női hatékonysági módszerhez?**

– A legtöbb férfi nem tartja fontosnak ezeket a dolgokat, mert alapvetően más a társadalmi elvárás velük kapcsolatban. Hosszú idő óta él az a nézet, hogy egy férfi rendezze saját maga a gondjait, és a férfiakban nagyon erős az elvárásoknak való megfelelés iránti vágy. Ezért ők úgy vannak vele, hogy csinálják amíg bírják, ha meg nem megy, akkor elmenekülnek. Ez a nők számára semmiképpen sem járható út.

Keczer

A szerző Jung lélektani iskolájának képviselője, érthető tehát, hogy kutatásaiban a kollektív tudatalatti, vagyis a közös emberi őslélek és az ősminták – archetipusok megjelenési formáival foglalkozik. Ezekből a vizsgálódásokból természetesen nem hiányozhatnak a mesék sem, hiszen, mint a szerző mondja, a mesék hősei archetipikus alakok. A történés és a szereplők más atmoszférában vannak, mint a valóság. Ez a dimenzió a tudattalan, egy más világ, melyről érezzük; éles el-lentétben áll tudati realitá-
litásunkkal. A mesék gyak-

ran kompenzatórikus képeket tartalmaznak, olyan elképzeléseket, amelyek a tudati világ eszméinek egyoldalúságát igyekeznek kiegyenlíteni, színesebbé tenni, vagy egyenesen az ellentétével kiegyenlíteni. A szerző a mesealakokat olyan szimbolikus képeknek tekinti, amelyeket a tudattalan hoz létre, s amelyek az ÉN-nek új, szükség-helyzetben nélkülözhetetlenné vált magatartását kívánja meg. Képi modellek, amelyek a gyökereitől – a psziché valós természetétől – elszakadt énné meg-mutatja, viselkedése milyen legyen vagy lehetne, hogy

Női mesealakok, azaz a psziché szükségszerűségei

Bruno Bettelheim A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek című munkája után nemrég megjelent egy másik, a mesével mint pszichológiai jelenséggel foglalkozó könyv. Marie-Louise von Franz Női mesealakok című kötete néhány olyan mese pszichológiai megvilágítására vállalkozik, amelyek jellegzetes női magatartásmintákat tartalmaznak.

igazán előmozdítsa azt az érlelődési és önmegvalósítási folyamatot, amely ott

munkál minden emberben. Vagyis a mesehősök sorsa jelképesen azt mutatja be,

hogyan győzhetők le bizonyos általános emberi vagy archetipikus vész-helyzetek.

S hogy miért érdemes ezekkel a viselkedésmo-dellekkel foglalkozni? Azért, mert korunkban a legtöbb nehézség – neurotikus és pszichotikus hasadások – olyan énné a következ-ménye, amely szembe-helyezkedik saját psziché-jének természetével, amikor a tudatos személyiség nincs összhangban tudattalan életével. A női meseala-kokban kirajzolódó ősminták tanulmányozása pedig azért fontos, mert ma a nők igen gyakran bizonytalanok, mit

is jelent voltaképpen nőnek lenni. Márpedig az em-beriség egyik leglényegesebb feladata énjét olyan viselkedésűvé formálni, hogy az egészségesen funkcionáljon, vagyis azo-nos hullámhosszon legyen teljes emberi mivoltának ösztönös alapstruktúrájával – vallja Marie-Louise von Franz. A mese pedig a tudattalannak az a kísérlete, hogy ideálisan működő ént mutasson be. A hős és hősnő olyan én képét vázolja elénk, amely meg-felel a psziché szükség-szerűségeinek.

K. G.